

2018 Vol:5 / Issue:23	pp.1163-1178	Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) The Published Date (Yayınlanma Tarihi)	15.05.2018 12.08.2018 15.08.2018
--------------------------	--------------	---	--

BİLİM VE SANAT MERKEZLERİNDE DESTEK EĞİTİMİ ALMIŞ 5. 6. 7. VE 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ İNCELENMESİ

ATTITUDES OF 5TH, 6TH, 7TH, 8TH GRADES IN SCIENCE AND ART CENTERS TOWARDS MUSIC LESSONS

Levent Cihan CEYLAN

MEB, Müzik Öğretmeni, Kırşehir Yusuf Demir Bilim ve Sanat Merkezi, Kırşehir / Türkiye

ORCID: 0000-0002-8765-3252

Dr. Öğretim Üyesi Hamit ÖNAL

Kırıkkale Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Kırıkkale / Türkiye

ORCID: 0000-0001-6990-5279

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Bilim ve Sanat Merkezinde okuyan öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarını incelemektir. Çalışmanın örneklemini 2012-2013 eğitim - öğretim yılında Türkiye'deki her bir bölgeden yedi Bilim ve Sanat Merkezine devam eden ve destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda eğitim gören 154 kız (%45) ve 188 (%55) erkek olmak üzere toplam 342 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırma tarama modelinin kullanıldığı betimsel bir çalışmadır. Betimsel tarama modelinde yapılan çalışmada veri toplama aracı olarak Çizmeci'nin (2006) 5'li Likert tipi müzik tutum ölçeği kullanılmıştır. Veri toplama aracının Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 97 olarak hesaplanmıştır. Araştırma verilerinin analizinde SPSS programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov Smirnov normallik testi ile bakılmış ve verilerin normal dağılım göstermediği görülerek iki değişkenli karşılaştırmalarda Mann-Whitney U testi, üç ve daha fazla değişkenlerde de Kruskal Wallis H-testi kullanılmıştır. Tutum düzeyi ise tek örneklem t testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında, öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının olumlu düzeyde ve yüksek olduğu saptanmıştır. Çalışmanın en önemli sonuçları arasında kız öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin, erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu, sınıf düzeyi arttıkça tutum düzeylerinde azalma olduğu, enstrüman çalan öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının enstrüman çalmayan öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bilim ve Sanat Merkezi, Müzik Eğitimi, Tutum, Üstün Yetenekli Öğrenciler, Destek Eğitimi

ABSTRACT

There have been on going studies in Turkey to enhance the quality and effectiveness of music education. Music education provided in Science and Art Centers (SAC) of Ministry of Education in Turkey supports these efforts. This thesis aims to determine the attitudes of students in these centers towards music education. The sample of this study includes 154 female (45%) and 188 male students (55%) totaling 342 from 5th, 6th, 7th and 8th graders receiving education in SAC located in 7 different provinces (Kırşehir, Bursa, Antalya, İzmir, Ordu, Malatya, Urfa) selected from 7 different regions of Turkey.

Ten sub-aims were specified to determine the attitudes of students towards music lessons in SAC. Conducted by using descriptive analysis method, music attitude scale consisted of 20 items in a 5 point likert-type (Cronbach's alpha reliability coefficient of: .86) developed by Çizmeci (2006) was used for data collection. Cronbach Alpha reliability coefficient of this

scale was calculated as .97 in this study. SPSS 17.00 (Stastical Package for Social Sciences) was used for the analysis of data.

In the study, frequency(f), percentage (%), mean (\bar{X}) and standard deviation (SD) were calculated. However, in comparisons between multiple variables (gender, class, mother education level education level, father education level, mother's occupation, father's occupation, status of playing a musical instrument , status of mother's playing a musical instrument and status of father's playing a musical instrument), to check whether the data has a normal distribution, Kolmogorov-Smirnov normality test was conducted. In comparisons for bivariate analysis Mann-Whitney U test and Kruskal-Wallis H for three or more variables were used since the data represents no normal distribution. Attitude level was analyzed with one sample t-test. When significant differences were found with Kruskal-Wallis H-test, the source of significancy was tested with Tukey HSD test. In the light of the findings, attitudes of students towards music lessons in SAC were found as highly positive. Moreover, the most important findings of our study were that the attitude levels of female students are higher than that of males, that attitude levels of students decrease as the grades increase and that attitude levels of students playing a musical instrument are higher than those of students who do not play a musical instrument. The study was completed with suggestions in line with the findings.

Key Words: Science and Art Center, Music Education, Attitude, Gifted Students, Support Education

1. GİRİŞ

Eğitim, bireylerin yaşadıkları dünyada var olmasına yönelik olarak bireysel ve toplumsal gelişime katkı sağlayan en önemli değerler ve metotlar bütünüdür. En yaygın olarak kullanılan tanımıyla eğitim “bireylerin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak değişme meydana getirme sürecidir” (Ertürk, 1973: 12). Müzik eğitimi de bu noktadan hareketle bir davranış değiştirme ve düşünce biçimi kazandırma eylemi olarak düşünülebilir.

Müzik eğitimi, “müziksel davranış kazandırma”, “müziksel davranış değiştirme” ya da “müziksel davranış geliştirme” süreci olarak tanımlanır ve bu süreçte bireyin kendisinin müziksel yaşantısı ölçü alınarak daha önceden saptanmış amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol haritası izlenerek önceden belirlenmiş hedeflere ulaşılır (Uçan, 2005: 299). Yıldırım'a göre (1982) müzik eğitimi; genel anlamda müzik sanatının tüm alanlarını ve biçimlerini içine alabilen, bireyleri yaratıcılığa yönelten, okul içi ve okul dışı müzik etkinliklerinin bütünüdür (Akt: Gürkan, 1983: 4). Canbay'a göre (2007) müzik eğitimi, yalnızca bireylerin gelişmesine katkı sağlamakla kalmayıp, onların psiko-sosyal gelişimlerini de etkileyen bir unsurdur. Genel müzik eğitimi ilkokullarda başladığı için, bu başlangıç noktasında verilen eğitimin önemi oldukça belirgindir (Akt: Saruhan, 2008: 21).

Müzik eğitimi alan bireylerin sağlıklı bir ruh gelişimi kaydettikleri ve dolaylı olarak bunun kişilik gelişimlerine de olumlu katkıları olduğu söylenebilir. “Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşim daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir” (Uçan, 2005: 8).

Ülkemizde maalesef okul programlarında herhangi bir düzenleme yapılmak istendiğinde, müzik dersi ders saati düşürülmesi ya da tamamen kaldırılması olarak ele alınan bir ders halindedir; hâlbuki yabancı ülkelerde müzik dersinin akademik başarıyı arttırdığı noktasından çıkarak ülkemizin müzik dersini programlarında önemli bir yere oturtmuşlardır (Tarman, 2006: 34).

Müzik eğitimi “bireye kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma ya da davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak, belirli müziksel değişiklikler oluşturma sürecidir” (Uçan, 1997: 30). “Müzik dersi olarak okullara ilk kez 1870’de İstanbul Muallim Mektebi’nde girdi. Şarkı öğretimiyle sınırlı dersleri bando subaylarıyla sarayın fasıl müzikçileri veriyordu. Anadolu’da müzik eğitimi çoğunlukla bilgisiz ve yetersiz kişilerin elinde başladı. Çocuk ve gençlere yönelik bir şarkı dağarı bulunmadığı için derslerde yetişkinler için yazılmış şarkı ve ilahiler söyletiliyordu” (Selanik, 1996: 293).

Cumhuriyet’in kuruluş yıllarından günümüze kadar ülkemizde verilen müzik eğitiminin kalitesinin artırılmasına yönelik olarak çalışmalar yapılmıştır. Günümüzde 4+4+4 sisteminin içinde yer alan 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri ortaokul müfredatı içinde yer almaktadır. İkinci 4. kademe de yer alan ortaokul öğrencilerinin müzik derslerinde işlenen konular ağırlıklı olarak öğrenci merkezli olup, dersler oyunlaştırılarak anlatılmaktadır. Bu doğrultuda 5, 6, 7 ve 8. sınıf ortaokul öğrencilerinin müzik ders kitaplarında geniş yelpazede bir müzik birikimi öğrencilere sunulmaya çalışılmıştır. Burada amaç öğrencilere yalnızca müzik parçaları öğretmek değil, aynı zamanda onların müzik dağarcığını geliştirmeye yönelik gerekli bilgilerin aktarılmasıdır. Burada amaçlanan öğrencilerin hem müzikle ilgili bilgi temelini geliştirmek hem de bu temeli sağlamlaştıracak uygulamaya yönelik olarak çalışmalar yapmaktır. Konu üstün yetenekli öğrenciler olduğunda, onların akademik başarıları ve verilen müzik

eğitiminin bu başarıya olumlu etkileri ele alındığında, ülkemizin geleceği açısından bu konunun üzerinde önemle durulması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Türkiye’de üstün yetenekli bireylerin en iyi değerlendirildiği dönem, II. Murat zamanında kurulmuş ve işlevini Fatih Sultan Mehmet zamanında kazanmış Enderun Mektepleridir. (Akkutay, 2004: 94,95). Enderun mektebine öğrenci kabulü bir komite tarafından Türk ve Müslüman olmayan ailelerin, 8-18 yaş aralığındaki erkek çocukları arasından ağırlıklı olarak 10-14 yaş aralığında seçilirdi (Enç, 2004: 52,72). Eğitim süresi 8-10 yıl süren ve üstün yetenekliler eğitiminin planlı, kapsamlı ve sistematik olarak uygulandığı dünyadaki ilk eğitim kurumu olan Enderun Mektebinde, devrin yüksek medreselerindeki derslerin yanı sıra, sanat eğitimi ve karakter ile kişilik eğitimi gibi eğitimlere de ağırlık verilmiş, hayata hazırlanan öğrenciler arasından üst düzey yöneticiler ve bilim insanları çıkmıştır (Akkutay, 1984: 26, 29. Akt: Kılıç, 2015: 147).

1925 yılından itibaren Atatürk’ün isteğiyle zeki ve yetenekli öğrenciler üniversite eğitimi için yurt dışına gönderilmeye başlanmıştır. Bu uygulama 1929 yılında 1416 sayılı Kanunla yasal zemine oturtulmuş ve üstün yetenekli bireylerin sınavla seçilmeleri ve yurtdışında eğitim görmelerine olanak sağlanmıştır (Bulut ve Taylı, 2006: 34). 1940 yılında 3803 sayılı Kanun ile açılan köy enstitülerine, ülkenin kalkınmasını sağlamak amacıyla diğer öğrencilere göre yetenekli oldukları tespit edilen öğrencilerin yetiştirilmesi hedeflenmiştir. Köy enstitüleri 1950 yılında kapatılmıştır.

Bilim ve Sanat Merkezlerinde Müzik Eğitimi

Ülkemizde Cumhuriyet döneminde de üstün yeteneklilerin eğitimi ile 1960’lı yıllara kadar daha çok bireysel nitelikli çalışmalar yapılmıştır. Üstün yeteneklilerin eğitimi 1959 yılında özel sınıflar ve türdeş yetenek sınıflar açılarak devam etmiştir. 1980’li yıllarda üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi üzerine yeniden çalışmalar yapılmaya başlanmış, 1993 yılında Bilim ve Sanat Merkezleri uygulamasına geçmek için beş tane pilot il seçilmiş ve üstün yetenekli öğrenci tanınması yapılmıştır. Bu konuyla ilgili olarak ilk olarak Ankara’da Yasemin Karakaya Bilim ve Sanat Merkezi 1995-1996 eğitim öğretim yılında eğitime başlamıştır (Taylı ve Bulut, 2006: 35). Üstün yetenekli çocuklara yönelik eğitimciler yetiştirmek amacıyla İstanbul Üniversitesi- Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi-Özel Eğitim Bölümünde, Üstün Zekâlıların Eğitimi Ana Bilim Dalı kurulmuştur. Bölüme, 2003-2004 eğitim öğretim yılından itibaren yüksek lisans, 2006-2007 eğitim-öğretim yılından itibaren de doktora programına öğrenci alınmaya başlanmıştır (Davaslıgil ve Zeana, 2004: 96). 1990’lı yıllar sonrasında üstün yetenekli bireyler konusu Türkiye’de daha fazla ilgilenilen bir konu olmuştur. Bu kapsamda üniversiteler ve Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde üstün yetenekli çocuklara yönelik çeşitli çalıştaylarda ve kongrelerde üstün yetenek konusu detaylı biçimde tartışılmıştır. Osmanlı döneminden günümüze kadar üstün zekâlı ve yetenekli çocukların eğitiminde başarılı çalışmalar yapılmış ancak yaygınlaştırılamamıştır (Hızlı, 2014: 60) Ülkemizde Bilim Sanat Merkezleri Yönergesi dışında üstün zekâlılar ve yetenekliler eğitimi alanını kapsayan yasa ve milli eğitim mevzuatları bulunmamaktadır.

Üstün yetenekli öğrencilerin eğitimi ile ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Özel Yeteneklilerin Eğitimi Bölümüne Bağlı Bilim ve Sanat Merkezleri faaliyet göstermektedir. Bu programa öğrenci kabulü 2 aşamalı yapılmaktadır. Birinci aşamada MEB’e bağlı Özel Öğretim ve Rehberlik Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan teste dayalı bir baraj sınavı uygulanmaktadır. Bu baraj sınavından Bilsen Merkez Yürütme Kurulu (MYK) tarafından belirlenen ve Genel Müdürlükçe onaylanan kontenjanın dört katı kadar öğrenci bireysel incelemeye (WISC-R testi) alınır. Bireysel inceleme sonucunda toplam puanı 130 ve 130’un üzerinde (Dünya Sağlık Örgütü tarafından 130 ve üstü zekâyâ sahip kişiler üstün zekâlı kabul edilmektedir) olan öğrenciler üstün zekâlı olarak kabul edilip; Bilim ve Sanat merkezlerinde eğitim ve öğretim almaya hak kazanırlar.

2008 yılına kadar I. aşamayı geçen öğrenciler, BİLSEM’de müzik alanında eğitim alabilmek için, müzik öğretmenlerinden oluşan bir komisyon tarafından yetenek testine tabi tutuluyordu. Bu komisyonun onayladığı öğrenciler, müzik eğitimi almaya hak kazanıyorlardı. Fakat 2008 yılından sonra, bu uygulama BİLSEM’lere bırakılmıştır. Daha sonra WISC-R testini geçen öğrencilerden uyum ve destek programını bitirip, içlerinden müziğe karşı yetenekli ve istekli olan öğrenciler müzik eğitimi için seçilmektedir.

BİLSEM'lerde eğitim almaya hak kazanan öğrenciler öncelikle 6 haftalık uyum eğitim programına tabi tutulurlar. Daha sonra her öğrenci için zorunlu olan destek eğitimi programı uygulanır. Bu program 1 ile 2 yıl arasında değişim göstererek tamamlanır. Destek eğitim programında müzik alanında seçilen yetenekli öğrenciler 1 ile 2 yıl arasında Bireysel Yetenekleri Farkettirici Programa (BYF) alınır. Bu eğitim tamamlandıktan sonra, öğrenciler 1 yıl süren Özel Yetenekleri Geliştirici Programa (ÖYG) devam ederler. Daha sonra, Proje Eğitim Programına tabi tutularak (lise son sınıf), bu programı da tamamlayan öğrencilere sertifika verilir. Destek eğitiminden başlayıp, BYF, ÖYG ve proje programına geçen öğrenciler bir üst programa öğretmenler kurulu kararıyla geçirilirler. Devamsızlığı olan ve derslerde başarı gösteremeyen öğrenciler oy birliği ile (kurul kararı ile) aynı programda tutulup bir üst programa geçirilmezler.

Müziksel açıdan ele alındığında, üstün yetenekli çocuklar için aşağıdaki vasıflar tanımlanmıştır:

- Hızlı ve kolay öğrendikleri için, nota yazımında çabukturlar.
- Ritim duyguları ve hareket yetenekleri fazlasıyla gelişmiştir.
- Duydukları melodileri kolay hatırlar ve tekrarlama gücüne sahiptirler.
- Kavramlar arası ilişkileri tespit etme ve detayları rahatlıkla gözlemlene kabiliyetlerinden dolayı, notaları belleklerine çok kısa zamanda yerleştirirler ve notalarla, nüanslar arasında hemen bağlantı kurarlar.
- Dikkat bellekleri her zaman çok açık ve çok iyi gözlemci olduklarından, notaları bestecinin kendi kişisel özellikleri ve yazılan zamanın özelliklerine uygun olarak detaylayabilir ve eserler arasında kıyaslama yapabilirler.
- Merak seviyeleri üst noktalarda olduğu için, bir esere ait bütün bilgileri hemen kavrayabilirler.
- Hayalleri güçlü olduğu için, farklı enstrümanlar için eserler yazabilirler.
- Müzik yeteneği olan ve geliştirilebilen diğer insanlara kıyasla göz önündedirler ve başarıları mutlakdır.
- Çalışmalarında hızlı düşünme, çabuk sonuca varma, hızlı ilerleme söz konusudur.
- Küçük yaşta beliren bir idealizm söz konusudur.
- Yüksek bir konsantrasyon kabiliyeti, ciddiyet çalışmalarında çok önemlidir.
- Farklılık arayışı içerisinde olduklarından orijinal besteler yapabilme gücüne ve yeteneğine sahiptirler.
- Matematiksel düşünme yetenekleri gelişmiş olduğu için ustalıkla enstrüman çalabilirler.
- Müzikal aktivitelerle yaşamak, sürekli arayış içerisinde olmak, onlar için kaçınılmazdır.
- Duygu ve deneyimlerini enstrümanına aktarma, vücut dilini kullanabilmede çok başarılıdır.
- Müzik sanatı ile diğer sanat dalları arasında farklı bir iletişim kurabilme, bilgilenme gücüne sahiptirler (Malkoç, 2004).

Destek Eğitim Programı

Destek eğitimi programı 5 alt modülden oluşmaktadır. Bu modüller her ders öğretmeni tarafından kendi dersine uyarlanarak ders planı ve programı oluşturulur. Bu modüller şunlardır:

- İletişim Becerileri
- Grupla Çalışma Teknikleri
- Öğrenme Yöntemleri
- Problem Çözme Teknikleri
- Bilimsel Araştırma Teknikleri

Destek Eğitimi Programı sürecine gelen öğrencilere, İletişim Becerileri, Grupla Çalışma Teknikleri, Öğrenme Yöntemleri, Problem Çözme Teknikleri ve Bilimsel Araştırma Yöntemleri modüllerini müzik ile ilişkilendirilerek müzik dersi ve yanında temel müzik bilgileri verilir. Destek eğitiminde öncelikli amaç temel müzik bilgilerini verme ve öğrencilerin müzikal yeteneğini ölçmektir. Müzikal yeteneğini ölçmek için ritim, ezgi belleği, şarkı söyleme gibi faaliyetler yapılır. Bu alanda başarılı olan öğrenciler tespit edilip bir sonraki program olan Bireysel Yetenekleri Farkettirici Programa (BYF) geçirilir.

Müzik Eğitimi ve Tutum

Tutum, bireylerin bir olay veya durumu algılamalarında olumlu ya da olumsuz tavır sergilemelerinde son derece belirleyici bir öneme sahiptir. Söz konusu belirleyicilik müzik ve müzik eğitimi için de geçerlidir. Abeles, Hoffer ve Klotman (1994), müziğe yönelik olarak geliştirilecek olumlu tutumların müzik eğitiminin en önde gelen hedefleri arasında göstermişlerdir. Bu bağlamda, müzik eğitiminde öğrencilerin hedeflenen kazanımlara ulaşılmasında, müzik eğitiminde pek çok girdi ile ilişkili olduğu alan yazında ifade edilen müziğe karşı olumlu öğrenci tutumlarının geliştirilmesi son derece önemlidir.

Müziğe karşı geliştirilen bu olumlu tutumlar direkt olarak verilen müzik eğitiminin başarılı olmasında etki edecektir. Aynı doğrultuda Özmenteş (2005) müziğe ilişkin tutumların müzik eğitiminin etkili olmasında önemli olduğunu ve ayrıca müzik eğitiminin öğrencilerin hem bilişsel hem de duyuşsal gelişmelerinde önemli bir paya sahip olduğunu dile getirmiştir. Dolayısıyla, öğrencilerin müziğe karşı olan tutumlarının olumlu olması müzik eğitiminin en başta gelen hedefleri arasında olması zorunluluğunu ortaya çıkarmaktadır.

Tutum üzerine yapılan araştırmalarda tutumun erken yaşlarda yerleştiği (Kocabaş, 1997: 141), duyuşsal özelliklerin geliştiği ilköğretim döneminin tutumların belirginleşmeye başladığı dönem olduğu dile getirilmekte ve bu sebeple bu dönemin önemli olduğu vurgulanmaktadır (Köksal, 1998: Ülgen, 1994: 25). Bu bakımdan, müziğe karşı öğrenci tutumlarının olumlu olmasına sağlamak için, söz konusu tutumların erken yaşlarda gelişmesini sağlamak önemlidir. Erken yaşlarda öğrencilerde müziğe karşı geliştirilen olumlu tutumlar, hem onların müziği sevmesini hem de onlara verilen müzik eğitiminin başarısını artırabilecektir.

BİLSEM’lerde verilen eğitimin ilköğretimin ilk kademesinden lisenin son senesine kadar devam ettiği düşünüldüğünde, bu süreçte öğrencilerde geliştirilecek müziğe karşı olumlu tutumların aldıkları müzik eğitiminin başarısını da direkt olarak etkileyeceği açıktır.

1.1. PROBLEM

Üstün yetenekli çocukların eğitimi ile ilgili olarak Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Özel Yeteneklilerin Eğitimi Bölümüne Bağlı Bilim ve Sanat Merkezleri faaliyet göstermektedir. Bu merkezlere kabul edilen üstün yetenekli öğrenciler, nota yazımında çabuk olmaları, ritim duyguları ve hareket yeteneklerinin gelişmiş olması, melodi ezber kabiliyetlerinin gelişmiş olması gibi bir takım özelliklere sahiptir.

Çalışmanın konusu, bilim ve sanat merkezlerinde öğrenim gören öğrencilerin müzik derslerine yönelik tutumlarını tespit etmek ve ortaya çıkan sonuçları karşılaştırmaktır. Müzik derslerinde başarılı olmanın önemli etkenlerinden bir tanesi de diğer derslerde olduğu gibi duyuşsal açıdan öğrencilerin müzik dersine karşı olumlu tutuma sahip olmasıdır. Çünkü verilen müzik eğitime karşı, eğitimi alan öğrencilerin olumlu tutumlara sahip olması, eğitimin daha etkili ve verimli olmasını sağlayacaktır. Buna ek olarak müziğe ve müzik dersine olumlu tutuma sahip olan öğrenciler, gelecekteki yaşantılarında daha mutlu, başarılı ve özgüveni gelişmiş bireyler olarak toplumda yerlerini alabilmektedirler.

Çalışmanın problem cümlesi, Bilim ve Sanat Merkezi’nde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları nasıldır? Olarak belirlenmiştir. Problem cümlesi doğrultusunda tespit edilen alt problemler ise aşağıdaki gibidir:

- BİLSEM’lerdeki 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin:
 1. Müzik dersine yönelik tutum düzeyleri nasıldır?
 2. Cinsiyete göre durumu nasıldır?

3. Sınıflara göre durumu nasıldır?
4. Anne eğitimine göre durumu nasıldır?
5. Baba eğitimine göre durumu nasıldır?
6. Anne mesleğine göre durumu nasıldır?
7. Baba mesleğine göre durumu nasıldır?
8. Enstrüman çalmalarına göre durumu nasıldır?
9. Annenin enstrüman çalmasına göre durumu nasıldır?
10. Babanın enstrüman çalmasına göre durumu nasıldır?

1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın amacı, Bilim ve Sanat merkezlerinde, destek eğitimi programı süresince, müzik dersi almış öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarını belirlemek ve müzik dersine yönelik tutumun bazı demografik özelliklere göre değişip değişmediğini tespit etmektir. Öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının ne düzeyde olduğunun bilinmesi, onlara verilecek müzik eğitiminin nasıl olması gerektiğine dair önemli fikirler verebilir. Örnek olarak, müzik dersine yönelik tutum düzeyi düşük olan bir öğrenciye doğrudan müzik eğitimi vermek, istenen düzeyde başarının elde edilmesini engelleyebilir. Bu nedenle öncelikli olarak öğrencinin müzik dersine yönelik tutumlarının olumlu olması verilen müzik eğitiminin kalitesinin ve etkililiğinin artırılmasında önemlidir. Müzik derslerine karşı olumlu tutumu olan öğrencilerin sosyalleşmeleri, mutluluk düzeyleri ve özgüvenlerinin yüksek olduğu bilinmektedir.

1.3. Araştırmanın Yöntemi

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin farklı değişkenlere göre durumlarını belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan bir yaklaşımdır (Karasar, 2005: 77). Bununla birlikte betimsel araştırma; yaşayanların, hâlihazırda var olanların, yaşananların ne olduğunun betimlenip açıklanarak ortaya konulması olarak ele alınabilmektedir (Sönmez ve Alacapınar, 2011: 46). Betimsel araştırmalar, kesitsel, boylamsal ve geçmişe dönük araştırmalar olarak sınıflanabilir (Fraenkel ve Wallen, 2006; Gorard, 2006; Johnson ve Christensen, 2004’den Akt. Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012: 178). Bu araştırma yaşayanların, hâlihazırda var olanların yani BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerden bir kısmı üzerinde ve bir seferde ölçümlerle veri toplandığından kesitsel betimsel tarama modelindedir.

1.4. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini, ülkemizde 2012-2013 yılında eğitim – öğretime devam eden yedi bölgeden tesadüfen seçilmiş BİLSEM’ler oluşturmaktadır. Örneklemine ise destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklem seçimi iki aşamada gerçekleştirilmiştir. Birinci aşamada tabakalı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Türkiye’deki coğrafi bölgeler temel alınarak her bölgedeki Bilim ve Sanat Merkezleri kendi bölgeleri içinde listelenmiş ve tabakalandırılarak alt evrenler oluşturulmuştur. İkinci aşamada bu alt evrenlerde yer alan okullardan seçkisiz olarak birer okul (il) belirlenmiştir. Araştırma örneklemine alınan öğrencilerin demografik özellikleri aşağıdaki tablolar yoluyla verilmiştir:

Tablo 1. İllere İlişkin Betimsel Veriler

İller	N	%
Kırşehir	62	18,1
Bursa	69	20,2
Antalya	53	15,5
İzmir	56	16,4
Ordu	19	5,6
Malatya	29	8,5
Urfa	54	15,8
Toplam	342	100,0

Tablo 2. Öğrencilerin Cinsiyetlerine İlişkin Betimsel Veriler

Cinsiyet	N	%
Kız	154	45,0
Erkek	188	55,0
Toplam	342	100,0

Tablo 3. Öğrencilerin Sınıf Durumuna İlişkin Betimsel Veriler

Sınıflar	N	%
5. sınıf	141	41,2
6. sınıf	86	25,1
7. sınıf	70	20,5
8. sınıf	45	13,2
Toplam	342	100,0

Tablo 4. Öğrencilerin Anne Eğitim Durumlarına İlişkin Betimsel Veriler

Eğitim Durumu	N	%
İlkokul	36	10,5
Ortaokul	29	8,5
Lise	84	24,6
Üniversite	193	56,4
Toplam	342	100,0

Tablo 5. Öğrencilerin Baba Eğitim Durumlarına İlişkin Betimsel Veriler

Eğitim Durumu	N	%
İlkokul	13	3,8
Ortaokul	22	6,4
Lise	64	18,7
Üniversite	243	71,1
Toplam	342	100,0

Tablo 6. Öğrencilerin Anne Meslek Durumlarına İlişkin Betimsel Veriler

Meslek	N	%
Ev hanımı	156	45,6
Memur	141	41,2
Özel sektör	45	13,2
Toplam	342	100,0

Tablo 7. Öğrencilerin Baba Meslek Durumlarına İlişkin Betimsel Veriler

Meslek	N	%
İşçi	25	7,3
Memur	159	46,5
Özel sektör	74	21,6
Serbest meslek	64	18,7
Emekli	20	5,8
Toplam	342	100,0

Tablo 8. Öğrencilerin Enstrüman Çalma Durumuna İlişkin Betimsel Veriler

Enstrüman Çalma	N	%
Enstrüman çalıyor	239	69,9
Enstrüman çalmıyor	103	30,1
Toplam	342	100,0

Tablo 9. Annenin Enstrüman Çalma Durumuna İlişkin Betimsel Veriler

Enstrüman Çalma	N	%
Enstrüman çalıyor	39	11,4
Enstrüman çalmıyor	303	88,6
Toplam	342	100,0

Tablo 10. Babanın Enstrüman Çalma Durumuna İlişkin Betimsel Veriler

Enstrüman Çalma	N	%
Enstrüman çalıyor	61	17,8
Enstrüman çalmıyor	281	82,2
Toplam	342	100,0

1.5. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veriler, Müzik Dersi Tutum Ölçeği ile elde edilmiştir. Araştırma kapsamında BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerini belirlemek için Çizmeci (2006) tarafından geliştirilen veri toplama aracı kullanılmıştır.

Veri toplama aracı iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde anketi cevaplayacak olan kişilere anketin amacı hakkında bilgi verilmekte ve demografik özelliklerine dair sorular yer almaktadır. İkinci bölüm ise toplam 20 maddeden oluşmaktadır. Veri toplama aracı öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarını tespit etmeyi amaçlayan 5’li likert tipindedir. Likert tipi ifadelerle cevaplayıcıların “Kesinlikle katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Az katılıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kesinlikle katılmıyorum” şeklinde cevap vermeleri istenmiştir. Veri toplama aracında yer alan 20 tutum maddesinden 7’si olumsuz 13’ü olumlu ifadeden oluşmaktadır. Olumlu maddeler için ‘Kesinlikle katılıyorum’dan başlayarak 5, 4, 3, 2 ve 1 puan verilmiştir. Olumsuz maddelerde ise ‘Kesinlikle katılmıyorum’dan başlayarak 5, 4, 3, 2 ve 1 puan verilmiştir. Çizmeci (2006) tarafından geliştirilen tutum ölçeğinin geliştirilme süreci aşağıdaki gibidir:

Veri toplama aracının temelini Özmenteş (2005)’in geliştirmiş olduğu müzik tutum ölçeği oluşturmuştur (Çizmeci, 2006: 123,124).

1.6. Verilerin Elde Edilme Süreci

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada verilerin elde edilmesinde aşağıdaki adımlar takip edilmiştir:

- Alanyazın taraması yapılmış ve konu ile ilgili derinlemesine bilgi edinilmiştir.
- Alanyazındaki veri toplama araçları taranmış ve her biri incelenerek danışman ve uzman onayları ile Çizmeci (2006) tarafından geliştirilen veri toplama aracı araştırma için kullanılacak araç olarak tespit edilmiştir.
- Bu aşamada evren ve örneklem belirlenmiş ve veri toplama aracının uygulanabilmesi için gerekli olan izin alınmıştır.
- İzin alınan ve yöneticilerinin olur gösterdiği 7 ilde uygulama öncesinde öğrencilere bu çalışmanın neden yapıldığı hakkında bilgi verilmiş ve isimlerinin hiçbir şekilde kullanılmayacağı ifade edilmiştir. Bu yolla öğrencilerin sorulara daha objektif ve samimi cevap vermeleri sağlanmaya çalışılmıştır.
- Veri toplama aracının cevaplanması için öğrencilere genellikle 20 dakika verilmiştir. Toplanan veriler tek tek incelenerek doğru kodlanmadığına hüküm verilen 17 veri toplama aracı değerlendirmeye alınmamış ve toplamda 342 veri ile veri çözümleme süreci gerçekleştirilmiştir.

1.7. Verilerin Analizi

Araştırmada verilerin analizinde SPSS 17 (Stastical Package For Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. Araştırmanın amacına uygun olarak, elde edilen verilerin çözümlenmesinde frekans (f), yüzde (%), aritmetik ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (SD) dağılımları hesaplanmıştır. Bununla birlikte, çoklu değişkenlerle (cinsiyet, sınıf, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, anne meslek, baba meslek, enstrüman çalma durumu, anne enstrüman çalma durumu ve baba enstrüman çalma durumu) karşılaştırma yapmada verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov Smirnov normallik testi ile bakılmış ve verilerin normal dağılım göstermediği görülerek (her bir çözümlemeye önce bulgulara verilmiştir) iki değişkenli karşılaştırmalarda Mann-Whitney U testi, üç ve daha fazla değişkenlerde de Kruskal Wallis H-testi kullanılmıştır. Tutum düzeyi ise tek örneklem t testi ile analiz

edilmiştir. Kruskal Wallis H-testi analizlerinde anlamlı farklılık bulunduğunda farklılığın kaynağı Tukey HSD testi ile test edilmiştir.

2. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ve bu tutumun çoklu değişkenlere göre değişip değişmediğine yönelik bulgulara ve buna bağlı yorumlara yer verilmiştir.

2.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

2.1.1. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeyleri

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyini belirlemek amacıyla, öğrencilerin tutum puanları ortalaması beklenen ortalamaya karşı tek örneklem t testine tâbi tutulmuştur.

Beklenen ortalama normal bir dağılım sağladığında, tutum ölçeğinden elde edilecek en yüksek puan ve en düşük puanın nasıl olabileceği belirleme yöntemine benzer olarak belirlenmiştir. Böyle bir durumda diğer varyanslar yok sayılarak basit yoldan hesapla en düşük puan her tutum maddesinden bir puan alan öğrencilere aittir. (5’li likert tipi tutum ölçeği kullanıldığından 20 madde için 20). Aynı şekilde en yüksek puan da her tutum maddesinden 5 puan alan öğrencilere aittir (20 madde için 100). Beklenen ortalama da her maddeden 3 puan alan öğrencilere aittir (20 madde için 60). Öğrenci puanlarının ortalaması, beklenen ortalamadan yüksekse öğrencilerin tutum düzeylerinin yüksek olduğu, öğrenci puanlarının ortalaması beklenen ortalamadan düşükse öğrenci tutum düzeylerinin düşük olduğu veya öğrenci puanlarının ortalaması beklenen ortalamaya eşitse öğrenci tutum düzeylerinin orta düzeyde olduğu yorumları yapılabilir. Bununla ilgili olarak tek örneklem t testi hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 11’de verilmiştir.

Tablo 11. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Beklenen Ortalamaya Karşı T Testi Sonuçları

N	\bar{X}	S	Beklenen Ortalama	Sd	t	p
342	83,12	19,00	60	341	22,504	.000

Tablo 11’e göre; BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri tek örneklem t testi ile hesaplanmıştır. Hesaplanan t değeri ve %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre ($t_{(341)} = 22,504$; $p > 0.05$) öğrencilerin tutum düzeyleri ile beklenen ortalama arasında anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca göre, beklenen ortalama 60 iken BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin ortalamasının 83,12 olması, öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının olumlu düzeyde yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

2.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

2.2.1. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Cinsiyete Göre Durumu

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin cinsiyete göre durumunu test etmek için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov Testi ile bakılmış ve $p < 0.05$ olduğu için veriler normal dağılım göstermediği gözlenmiştir. Veriler normal dağılım göstermediği için cinsiyete göre tutum düzeyinin değişip değişmediği parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 12’de verilmiştir.

Tablo 12. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Cinsiyete İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Kız	154	193,31	29769,50	11117,50	.000
Erkek	188	153,64	28883,50		

Tablo 12'ye göre; BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farkın olup olmadığı Mann-Whitney U testi ile hesaplanmıştır. Hesaplanan Mann-Whitney U değeri ve %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre ($U=11117,50$; $p<0.05$) kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı fark olduğu, sıra ortalamaları dikkate alındığında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

2.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

2.3.1. BİLSEM'lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Sınıflara Göre Durumu

BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin sınıflara göre durumunu test etmek için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov Testi ile bakılmış ve $p<0.05$ olduğu için veriler normal dağılım göstermediği gözlenmiştir. Veriler normal dağılım göstermediği için sınıflara göre tutum düzeyinin değişip değişmediği parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis H-testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 13'te verilmiştir.

Tablo 13. BİLSEM'lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Sınıflara İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Sınıf	n	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	p
5. sınıf	141	198,83	3	24,544	,000
6. sınıf	86	171,42			
7. sınıf	70	133,17			
8. sınıf	45	145,63			

Tablo 13'te görüldüğü gibi BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile sınıflar arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir [$\chi^2_{(3)}=24,544$; $p<0.05$]. Sınıfların Tablo 5'teki sıra ortalamaları dikkate alındığında 5. sınıftaki öğrencilerin, 6, 7 ve 8. sınıflardaki öğrencilere göre daha yüksek tutuma sahip oldukları, 6. sınıftaki öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının 7. ve 8. sınıftaki öğrencilerden daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte Kruskal Wallis H-Testinde elde edilen anlamlı farkın kaynağı Tukey HSD testi ile analiz edilmiş ve sonuçlar Tablo 14'de verilmiştir.

Tablo 14. BİLSEM'lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Sınıflara İlişkin Anlamlı Farkın Tukey HSD Sonuçları

(I) sınıf	(J) sınıf	Aritmetik Ortalama Farkı (I-J)	Standart Hata	p
5. sınıf	6. sınıf	,25387	,12711	,191
	7. sınıf	,53902(*)	,13583	,001
	8. sınıf	,43537(*)	,15906	,033
6. sınıf	7. sınıf	,28515	,14955	,227
	8. sınıf	,18150	,17092	,713
7. sınıf	8. sınıf	-,10365	,17750	,937

Tablo 14'e göre; BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin, 5. sınıflarda 7. ve 8. sınıflara göre anlamlı bir farklılık olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

2.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

2.4.1. BİLSEM'lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Anne Eğitimine Göre Durumu

BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin anne eğitimine göre değişip değişmediğini test etmek için veriler normal dağılım göstermediğinden Kruskal Wallis H-testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 15'de verilmiştir.

Tablo 15. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Anne Eğitimine İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Anne Eğitim	n	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	p
İlkokul	36	139,96	3	5,740	,125
Ortaokul	29	157,67			
Lise	84	184,01			
Üniversite	193	174,02			

Tablo 15’e göre; BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile anne eğitimi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır [$\chi^2_{(3)}=5,740$; $p>0.05$].

2.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

2.5.1. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Baba Eğitimine Göre Durumu

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin baba eğitimine ilişkin Kolmogorov-Smirnov Testine göre ($p>0.05$) normal dağılım gösterirken diğer eğitim düzeylerinde ($p<0.05$) veriler normal dağılım göstermemektedir. Veriler normal dağılım göstermediği için baba eğitimine göre tutum düzeyinin değişip değişmediği parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis H-testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Baba Eğitimine İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Baba Eğitim	n	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	p
İlkokul	13	137,12	3	2,016	,569
Ortaokul	22	160,52			
Lise	64	173,95			
Üniversite	243	173,69			

Tablo 16’ya göre; BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin Müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile baba eğitimi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır [$\chi^2_{(3)}=2,016$; $p>0.05$].

2.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

2.6.1. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Anne Mesleğine Göre Durumu

BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin anne mesleğine ilişkin Kolmogorov-Smirnov Testine sonuçlarına göre ($p<0.05$) normal dağılım göstermemektedir. Veriler normal dağılım göstermediği için anne mesleğine göre tutum düzeyinin değişip değişmediği parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis H-testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. BİLSEM’lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Anne Mesleğine İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Anne Mesleği	n	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	p
Ev hanımı	156	173,22	2	,095	,954
Memur	141	169,71			
Özel sektör	45	171,17			

Tablo 17’ye göre; BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile annelerinin meslek durumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır [$\chi^2_{(2)}=,095$; $p>0.05$].

2.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

2.7.1. BİLSEM'lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Baba Mesleğine Göre Durumu

BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin baba mesleğine ilişkin Kolmogorov-Smirnov Testine sonuçlarına göre ($p < 0.05$) normal dağılım göstermemektedir. Veriler normal dağılım göstermediği için baba mesleğine göre tutum düzeyinin değişip değişmediği parametrik olmayan testlerden Kruskal Wallis H-testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 18'de verilmiştir.

Tablo 18. BİLSEM'lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Baba Mesleğine İlişkin Kruskal Wallis H-Testi Sonuçları

Baba Mesleği	n	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	p
İşçi	25	184,52	4	,780	,941
Memur	159	169,17			
Özel sektör	74	173,92			
Serbest meslek	64	167,30			
Emekli	20	178,25			

Tablo 18'e göre; BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile babalarının mesleği arasında anlamlı bir farklılık olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır [$\chi^2_{(4)} = ,780$; $p > 0.05$].

2.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

2.8.1. BİLSEM'lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Enstrüman Çalmalarına Göre Durumu

BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin enstrüman çalmalarına ilişkin Kolmogorov-Smirnov Testine göre normal dağılım göstermemektedir. Bununla birlikte çalmıyor olanların p değeri %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre ($p > 0.05$) anlamlı değildir ve veriler normal dağılım göstermektedir. Verilerden birinin normal dağılım göstermiyor olması nedeniyle BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin enstrüman çalmalarına göre müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin değişip değişmediği parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19. BİLSEM'lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Enstrüman Çalmalarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Çalıyor	239	199,97	47793,00	5504,000	.000
Çalmıyor	103	105,44	10860,00		

Tablo 19'a göre; BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin enstrüman çalmaya göre anlamlı bir farkın olup olmadığı Mann-Whitney U testi ile hesaplanmıştır. Hesaplanan Mann-Whitney U değeri ve %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre ($U = 5504,00$; $p < 0.05$) enstrüman çalan öğrenciler ile enstrüman çalmayan öğrenciler arasında anlamlı fark olduğu, sıra ortalamaları dikkate alındığında enstrüman çalan öğrencilerin enstrüman çalmayan öğrencilere göre müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgu enstrüman çalan öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin enstrüman çalmayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde fazla olduğunu göstermektedir.

2.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

2.9.1. BİLSEM'lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Annenin Enstrüman Çalmasına Göre Durumu

BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin annelerinin enstrüman çalmalarına göre durumunu test etmek için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov Testi ile bakılmıştır ve sonuç; BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin annelerinin enstrüman çalma durumuna ilişkin olarak çalıyor olanların p değeri %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre ($p>0.05$) anlamlı olmadığından veriler normal dağılım göstermektedir. Fakat çalmıyor olanların p değeri %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre ($p<0.05$) anlamlı olduğundan veriler normal dağılım göstermemektedir. Verilerden birinin normal dağılım göstermiyor olması nedeniyle BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin annelerinin enstrüman çalma durumuna göre müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin değişip değişmediği parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 20'de verilmiştir.

Tablo 20. BİLSEM'lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Annenin Enstrüman Çalmasına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Çalıyor	39	174,90	6821,00	5776,000	.819
Çalmıyor	203	171,06	51832,00		

Tablo 20'ye göre; BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin annelerinin enstrüman çalmaya göre anlamlı bir farkın olup olmadığı Mann-Whitney U testi ile hesaplanmıştır. Hesaplanan Mann-Whitney U değeri ve %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre ($U= 5776,00$; $p>0.05$) anneleri enstrüman çalan öğrenciler ile anneleri enstrüman çalmayan öğrenciler arasında anlamlı fark olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte sıra ortalamaları dikkate alındığında anneleri enstrüman çalan öğrencilerin anneleri enstrüman çalmayan öğrencilere göre müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

2.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

2.10.1. BİLSEM'lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Babanın Enstrüman Çalmasına Göre Durumu

BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin babalarının enstrüman çalmalarına göre durumunu test etmek için öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermediğine Kolmogorov-Smirnov Testi ile bakılmıştır ve sonuç; BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin babalarının enstrüman çalma durumuna ilişkin olarak hem çalıyor hem de çalmıyor olanların p değeri %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre ($p<0.05$) anlamlı olduğundan veriler normal dağılım göstermemektedir. Veriler normal dağılım göstermiyor olması nedeniyle BİLSEM'lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin babalarının enstrüman çalma durumuna göre müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin değişip değişmediği parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U testi ile test edilmiş ve sonuçlar Tablo 21'de verilmiştir.

Tablo 21. BİLSEM'lerde Destek Eğitimi Almış 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerin Müzik Dersine Yönelik Tutum Düzeylerinin Babanın Enstrüman Çalmasına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Çalıyor	61	187,25	11422,00	7610,000	.169
Çalmıyor	281	168,08	47231,00		

Tablo 21’de görüldüğü gibi, BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin babalarının enstrüman çalmalarına göre anlamlı bir farkın olup olmadığı Mann-Whitney U testi ile hesaplanmıştır. Hesaplanan Mann-Whitney U değeri ve %95 güven aralığında anlamlılık düzeyine göre ($U= 7610,00$; $p>0.05$) babaları enstrüman çalan öğrenciler ile babaları enstrüman çalmayan öğrenciler arasında anlamlı fark olmadığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte sıra ortalamaları dikkate alındığında babaları enstrüman çalan öğrencilerin babaları enstrüman çalmayan öğrencilere göre müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin daha yüksek olduğu gözlenmiştir.

3. SONUÇLAR

Araştırma bulguları ışığında aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumları olumlu düzeyde ve yüksek olduğu,
- BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri cinsiyete göre incelendiğinde; kız öğrencilerin tutum düzeyleri erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu,
- BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık vardır. 5. sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu,
- BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile annenin eğitimi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı,
- BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile babanın eğitimi arasında anlamlı bir farklılık olmadığı,
- BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile anne mesleği arasında anlamlı bir farklılık olmadığı,
- BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri ile baba mesleği arasında anlamlı bir farklılık olmadığı,
- BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri enstrüman çalmalarına göre incelendiğinde; enstrüman çalan öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeyleri, enstrüman çalmayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu,
- BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin annenin enstrüman çalmasına göre incelendiğinde; anneleri enstrüman çalan öğrencilerin, anneleri enstrüman çalmayan öğrencilere göre müzik dersine yönelik tutum düzeyleri daha yüksek olduğu,
- BİLSEM’lerde destek eğitimi almış 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerin müzik dersine yönelik tutum düzeylerinin babanın enstrüman çalmasına göre incelendiğinde; babaları enstrüman çalan öğrencilerin, babaları enstrüman çalmayan öğrencilere göre müzik dersine yönelik tutum düzeyleri daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4. ÖNERİLER

Bu sonuçlara göre:

- BİLSEM’lerde müzik eğitimi alan öğrenci tutumlarının cinsiyete göre farklılık gösterdiği, erkek öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının kız öğrencilere göre daha az olmasının nedenlerinin araştırılması ve erkek öğrencilerin de müzik dersine karşı tutumlarının yükseltilmesine yönelik çalışmaların yapılması,
- BİLSEM’lerde müzik eğitimi alan öğrencilerin tutumlarının sınıf düzeyi arttıkça azalma gösterdiği, bu duruma ilişkin sebeplerin yapılacak çalışmalarla ortaya konulması ve çözümüne yönelik stratejilerin belirlenerek öğrencilerin müzik dersine yönelik olumlu tutumlarının artmasının sağlanması,

• BİLSEM’lerde müzik eğitimi alan ve enstrüman çalan öğrencilerin müzik dersine yönelik tutumlarının enstrüman çalmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna ilişkin, öğrencilerin enstrüman çalmaya özendirici bir takım çalışmaların yapılması ve farkındalıkların artırılması çalışmamızın önerileri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

ABELES, H., HOFFER, C., & KLOTMAN, R. (1994). Foundations of music education (2nd ed.). New York: Schirmer Books.

AKKUTAY, Ü., (1984). Enderun Mektebi. Ankara: Gazi Üniversitesi Basımevi.

AKKUTAY, Ü., (2004). Osmanlı Eğitim Sisteminde Enderun Mektebi, 1.Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Seçilmiş Makaleler Kitabı, İstanbul.

BULUT, S., & TAYLI, A., (2006). Cumhuriyet Dönemi Üstün Yetenekliler Eğitim Politikası, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:2006-1 Sayı: 12

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş., KILIÇ-ÇAKMAK E., AKGÜN, Ö. E., KARADENİZ, Ş., & DEMİREL, F. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: PegemA Yayıncılık.

ÇELİK, M., & ŞENDAĞ, B.A. (2013). İlköğretim Müzik 6-7-8 Öğretmen Kılavuz Kitabı, Devlet Kitapları, Saray Matbaacılık, Ankara.

ÇİZMECİ, N. (2006). Müzik Eğitiminde Aktif Öğrenme Tekniklerine Dayalı Ders Programlarının İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Öğretimi, Derse Yönelik Görüşleri Ve Tutumları Üzerindeki Etkileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

DAVASLIGİL, Ü., & ZEANA M., (2004), Üstün Zekâlıların Eğitimi Projesi, 1. Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Bildiriler Kitabı, İstanbul.

EKŞİOĞLU, I. (2003). Müzik Eğitiminin Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri. Cumhuriyetin 80. Yılında Müzik Sempozyumu, İnönü Üniversitesi, Malatya.

ENÇ, M., (2004). Enderun”, 1.Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi Seçilmiş Makaleler Kitabı, İstanbul, s. 52, 72.

ERTÜRK, S. (1973). Eğitimde Program Geliştirme, Ankara: Yelken Tepe Yayınları.

HIZLI, E., (2014). Üstün Zekâlı Ve Yetenekli Çocuklar Eğitiminin İncelenmesi: İsrail Sistemi, Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi, 2(2), s.52-62.

KARASAR, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

KOCAARSLAN, B. (2009). Genel Müzik Eğitimi Alan İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutum, Müzikal Özgüven Ve Motivasyon Düzeylerinin Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

KOCABAŞ, A. (1997). Temel Eğitim II. Kademe Öğrencilerin Müziğe İlişkin Tutum Ölçeğinin Geçerlik Ve Güvenirlik Çalışması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. (13), 141-145.

KÖKSAL, H. (1998). İlkokul Öğretmenlerinin Tarih Konularının İşlenişinde Duyuşsal Giriş Özelliklerine İlişkin Tutumları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

MALKOÇ, T. (2004). Üstün Yetenekli Çocuklar ve Müzik Eğitimi “I. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar Kongresi”. İstanbul, Türkiye.

MEB (2007). İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı (1-8.sınıflar). Ankara: MEB Yayınları.

NACAĞCI, Z. (2006). İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu, 26-28 Nisan 2006, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.

- ÖZMENTEŞ, G. (2005). Dalcroze Eurhythmics Öğretiminin Müziksel Beceriler, Müzik Dersine İlişkin Tutumlar Ve Müzik Yeteneğine İlişkin Özgüven Üzerindeki Etkileri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ÖZMENTEŞ, S. (2012). İlköğretim Öğrencilerinin Evdeki Müziksel Ortamları, Müzik Dersine Yönelik Tutumları Ve Kişisel Değişkenleri Arasındaki İlişkiler. EĞİTİM VE BİLİM, 37(163), 53-66.
- ÖZTOPALAN, E. (2007). İlköğretim Düzeyindeki Özel Okullar İle Devlet Okullarının 6, 7 Ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları Ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- SARUHAN, Ş. (2008). Temel Eğitim II. Kademe Öğrencilerinin Müzik Dersine Karşı Tutumları. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- SELANİK, C. (1996). Müzik Sanatının Tarihsel Serüveni. Ankara: Doruk Yayınları.
- SÖNMEZ, V. & ALACAPINAR, G. F. (2011). Örneklendirilmiş Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık.
- TARMAN, S. (2006). Müzik Eğitiminin Temelleri. Birinci Basım. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.
- TAVŞANCIL, E. (2006). Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi. (3. Baskı). Ankara: Nobel Yayınları.
- TAY, B.,& TAY, B. A., (2006). Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumun Başarıya Etkisi, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 4, 1, 73-84.
- TENKOĞLU, T. (2005). Farklı Müzik Algılarına Sahip Sınıf Öğretmenlerinin Öğrencilerinin Müzik Tutumlarının Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- UÇAN, A. (1997). Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- UÇAN, A. (2005). Müzik Eğitimi Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar Ve Türkiye'deki Durum. Önder matbaacılık (3.baskı). Ankara: Evrensel Müzik
- UÇAN, A.(2005). Türk Müzik Kültürü. Önder Matbaacılık (2.Baskı). Ankara: Evrensel Müzik Evi.
- ÜLGEN, G. (1994). Eğitim Psikolojisi. Kavramlar, İlkeler, Yöntemler, Kuramlar Ve Uygulamalar. Ankara: Lazer Ofset Matbaa Tesisleri San. Ve Ticaret Ltd. Şti.
- YAŞAR, N., ÇELİK, M.,& ŞENDAĞ, B.A. (2013). İlköğretim Müzik 4-5 Öğretmen Kılavuz Kitabı, Devlet Kitapları, Saray Matbaacılık, Ankara.
- YILDIRIM, N.(1982). Eğitim Müziği Dağarı, Gazi üniversitesi ders notları, Ankara.
- YILDIZ, H. (2010). Üstün Yeteneklilerin Eğitiminde Bir Model Olan Bilim Ve Sanat Merkezleri (BİLSEM'ler) Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- YÖNETKEN, B.H.(1998). Türkiye'deki Müzik Eğitiminin Önemi. Müzik ansiklopedisi yayınları, Ankara